

's Nachts knippert het windpark bij Meeden als een bordeel in de woestijn. (@Anjo de Haan)

Energietransitie: burgers knappen af

11 januari 2021 om 11:35 uur

GRONINGEN Met ieder zonnepark dat wordt aangelegd slinkt het draagvlak voor de energietransitie. De overlast van de windmolens blijkt enorm. Hoe betrek je burgers bij de energietransitie als die er zo langzamerhand helemaal geen zin meer in hebben? We vroegen het aan twee bewoners die de ontwikkeling met lichte verbijstering volgen. En we spraken de gedeputeerde.

Albert Brons woont in Wagenborgen. Omdat er ongeveer 7 jaar geleden nog geen sprake was van een herinrichting van het terrein van het voormalig psychiatrisch ziekenhuis en het terrein volledig dreigde te verpauperen, leek het hem, samen met anderen een goed plan, ook met het oog op de opwarming van de aarde,

hier een zonnepark te realiseren. Maar ja, hoe doe je dat als gewone burger? Nog niet zo gemakkelijk. Gelukkig kreeg hij hulp. Van het bedrijf Solar Green Point. Gespecialiseerd in zonne-energie en in samenwerking met burgers. Althans, dat staat op de site: 'Solar Green Point neemt de volledige ontwikkeling van het project op zich en levert een volledig collectief project'.

Dit is ongeveer zoals [energiegedeputeerde Nienke Homan](#) (GroenLinks) het voor zich ziet. Eigenaarschap in de gemeenschap. „We willen toe naar 50 procent participatie op alle projecten. Er gaat geen project meer komen zonder dat omwonenden zelf mede-eigenaar zijn. Energie in eigen beheer geeft een ander gevoel.”

Met dat gevoel over de energietransitie gaat het niet echt lekker. Homan zegt dat 98 procent van de Groningers voor de energietransitie is. Maar naarmate de [gevolgen van die transitie](#) duidelijker worden, groeit het onbehagen. Met iedere windmolen die wordt opgericht slinkt het draagvlak, vrijwel ieder zonnepark zorgt voor gedonder. Overdag domineren windmolens het Groninger landschap. 's Nachts knippert het windpark bij Meeden als een bordeel in de woestijn. Boven Meeden, Scheemda, Heiligerlee, Westerlee, Zuidbroek en delen van Veendam, Wildervank en Winschoten. 'Hetzelfde geldt voor Delfzijl, Wagenborgen, Nieuwolda, Meedhuizen, Farmsum, Appingedam en een heleboel buurtschappen in de nabije omgeving van de windparken Geefsweer en Delfzijl Zuid', fulmineerde Dagblad van het Noorden recent in een [hoofdreactioneel commentaar](#). Intussen aast de RWE op een stuk Waddendijk waar molens op moeten komen en smeedt de gemeente Groningen plannen voor zonneparken in het kwetsbare buitengebied. De besluitvorming werd uitgesteld na massaal protest uit de dorpen rond Groningen.

In Wagenborgen, intussen, gingen de bewoners in zee met Solar Green Point. Spin in het web van de burgerparticipatie in groene energie is de Natuur en Milieu Federatie. De NMF in Groningen heeft een servicepunt dat coöperaties helpt. Op de site van dit loket staan lovende woorden over het Wagenborgse initiatief. 'Inwoners krijgen de mogelijkheid om van goedkope en "groene" energie gebruik te maken. Hiervoor zal een lokale energiecoöperatie worden opgericht, waarvan de leden mede-eigenaar van het park zijn en daardoor ook de zeggenschap over het park krijgen'.

Nienke Homan benadrukt dat de manier waarop de participatie vorm krijgt per gemeente kan verschillen. Gevraagd naar de heftige protesten tegen de zonneweides ten zuiden van Haren, zegt ze: „Alle gemeentes hebben een zonnevisie. Behalve de gemeente Veendam. De gemeenten hebben een intensief proces doorlopen met hun inwoners. Daar ging het over op welke manier mensen eigenaarschap hebben en op welke plekken.”

Dat gaat dan over de grote projecten zeker?

„Nee over alles.”

Vraag dat eens aan de inwoners ten zuiden van Haren wat ze van dat intensieve proces gemerkt hebben.

„Ook daar is dat geweest. De gemeente Haren heeft zo'n intensief proces gehad. De gemeente Groningen heeft de gemeente Haren erbij gekregen en daar doorlopen ze nu dat proces.”

In Haren is in 2017 in de zonnevisie geschreven: alleen bij hoge uitzondering zonneparken in het buitengebied. Dus iedereen is rustig gaan slapen totdat er ineens een plan lag voor zonneparken in het kwetsbare buitengebied zonder ook maar een spoor van een intensief proces. Dan is dat proces toch een wassen neus als er na een herindeling ineens een heel ander spel gespeeld wordt?

„De gemeente doet dat nu heel zorgvuldig opnieuw.”

Een ding is zeker: met de zonnevisies, de participatieprocessen en inspraakcircussen is alles op papier strak geregeld. In de praktijk moddert men voort. Daar kunnen ze in Roodehaan over meepraten. Roodehaan (bij de stad) is in beeld voor een paar gigantische windmolens. Bewoners van het gebied kletsen zich de blaren op de tong met vertegenwoordigers van gemeente Groningen, NMF en Grunneger Power. Net als de NMF heeft Grunneger Power zich gestort op het betrekken van burgers bij alternatieve energieprojecten. Op tal van plekken duikt deze supercoöperatie op. Grunneger Power is betrokken bij de stadsverwarming in de stad, bij een project binnen het al bestaande zonnepark Roodehaan, bij zonnepark Vierverlaten. Ook is de coöperatie in beeld voor het realiseren van de omstreden zonneparken ten zuiden van Haren en ten oosten van de stad. Het is een groeimarkt, want hoe geef je die burgerparticipatie vorm? Een wind- of zonnepark exploiteren is niet eenvoudig en veel mensen hebben wel wat anders aan hun hoofd: een eigen zaak, een ziek kind, een moeilijk huwelijk.

Daar komt Grunneger Power in beeld. Die ontzorgt als het ware de lokale gemeenschap. Punt is alleen: veel lokale gemeenschappen willen helemaal niet ontzorgd worden. Jan Peutz, in de wijde omtrek van Groningen vermaard dierenarts, sinds kort in ruste, heeft het er maar druk mee. Hij praat mee, hij leest mee, hij denkt mee, maar hij heeft een hard hoofd in een goede afloop. Hij is verbijsterd over de vanzelfsprekendheid waarmee zulke ingrijpende inbreuken op de leefomgeving worden voorbereid. „Het is verpakt in mooie verhalen, dat er nog niks

beslist is en dat we inspraak hebben en dat we er straks voordeel van hebben omdat de opbrengsten terugvloeien naar ons, maar weet je waar het mij aan doet denken? Aan iemand die een deuk in je auto trapt en dan zegt: niet huilen, je krijgt wel nieuwe ruitenwissers. Het punt is: we hoeven die compensatie niet, omdat we die windmolens niet willen.”

Volgens Nienke Homan is er geen alternatief voor het alternatief. Kernenergie en biomassacentrales ‘moeten we niet willen’. „Ik sta aan de lat voor de doelen die ik in de vier jaar dat ik hier zit moet halen.”

De kritiek klinkt dat het groen, de open ruimte, wordt geofferd voor een industrieel energielandschap. De opmerking van de Rijksadviseur voor het landschap dat bestuurders te veel gefixeerd zijn op de klimaatdoelen, maakt op Homan niet al te veel indruk. „We hebben geen keuze. We hebben gewoon duurzame energie nodig. Iedereen heeft daar een verantwoordelijkheid in.”

Peutz: „Dat bedoel ik dus. De vanzelfsprekendheid!”

In Wagenborgen liep het allemaal wat anders dan gepland. De coöperatie kwam niet van de grond. De Engelse energiemaatschappij Bluefields Endeavour is sinds eind vorig jaar eigenaar, blijkt uit stukken van de Kamer van Koophandel. Wat ooit begon als een sympathiek idee van Albert Brons waar zowel het milieu als de gemeenschap wat aan zou hebben is geëindigd in het zoveelste zonnepark in het landschap waar buitenlandse bedrijven de vruchten van plukken.

Een zonnepark vindt Brons achteraf niet zijn beste idee. „Ik zou zeggen als je dan toch onrendabele zonne-energie wilt, onderneem als overheid dan actie om die op daken van bedrijfsgebouwen te leggen en van koop- en huurwoningen. Geef voldoende subsidie aan elke particulier om zonnepanelen op hun dak te plaatsen.” Ook dit idee stuit op bezwaren bij de groene gedeputeerde. „Ja, is een leuk, poezelig, lief idee, zou willen dat het werkte maar kan niet. Daar wek je niet genoeg mee op. Het had mijn leven wel een stukje makkelijker gemaakt. Kijk, kernenergie ga ik niet over. Biomassa ga ik niet over. Blijven over wind en zon. En daar heb je ruimte voor nodig.”

Bram Hulzebos